

Egy tudománytörténeti tévedésről

Hujter Mihály

hujter.misi@gmail.com

Kettőezer-tizenötben egy operációkutatási konferencián *Prékopa András* professzor hozzászólt idősebb *Krekó Béla* méltatásához. A két perces előadást videón rögzítettük, és a hivatkozások között itt elérhető, megnézhető. A hozzászólásban és beszélgetésben szóba került *Háy László* elvtársnak (a közgazdasági egyetem korabeli rektorának) eredeti foglalkozása. *Prékopa András* úgy tudta, hogy szakmája szerint *fogorvos* volt eredetileg. Ennek az adatnak igyekeztünk írott nyomát lelteni.

Háy László halálakor 1975-ben *Nyilas József* három oldalon búcsúzik tőle. Az írás jellegére az első mondat rögtön rávilágít: „Súlyos veszteség érte ... egész népünket.” Később így ír: „Keveseknek jut osztályrészül olyan tiszteletreméltóan gazdag és teljes emberi élet, mint amilyen az övé volt.” Megtudjuk, hogy *orvosi tanulmányainak* éve alatt *Háy* a *Galilei-kör* szocialista szárnyának lett a tagja; 1919-ben az orvosszakszervezet *direktóriumába* választották; a proletárdiktatúra végéig *katonaorvosként* teljesített szolgálatot.

Úgy tűnik tehát, hogy semmi sem támasztja alá azt vélekedést, hogy *Háy fogorvos specialista* lett volna. Természetesen egy katonáorvosnak kötelessége lehetett a rossz fogak kihúzása éppúgy, mint az elesett vagy kivégzett katonák halála beálltának jegyzőkönyvezése. Értelem szerint a hazatérő bakák az előbbi tevékenységre sokkal gyakrabban emlékezhetnek, mint az utóbbira.

A diktatúra bukása után Háy Bécsbe került, majd Kassára, Berlinbe, aztán Moszkvába. Magyarországnak a második világháborúból való kiugrási kísérletei és hazánk szovjetek általi elfoglalásának idején Háy a *moszkvai Kossuth Rádió* vezetője volt; 1945-ben ősszel tért haza.

Úgy tudjuk, hogy Háy László 1938-ban (tehát még a Szovjetúnióban) „közgazdaság-tudományi” kandidátusi fokozatot szerzett. De semmi nyoma, hogy ez a diploma hazánkban honosítva lett volna. Az eredeti disszertációról sem tudunk semmit. Az igazat megvallva, 1938-ban Moszkvában a túlélést az szolgálta, ha valaki inkább elhallgatta nyugaton szerzett orvosi ismereteit. Hogy miről szólhatott a disszertáció, ahhoz ötletet adhat, hogy 1922 és 1934 között Háy Berlinben szolgálta a Szovjetúniót, megfigyelve Németországban a gazdasági válságot és a propaganda iszonyatos erejét. Mindazonáltal Háy hazai közgazdaságtudományi tevékenységének témái kizárólag csak az 1945 utáni események.

Tehát dokumentált tényként csak annyit tudunk, hogy dr. Háy László 1914-ben Budapesten lett orvos. Ez az oklevele az egyetlen hiteles, elfogadható diploma-okirat.

Hivatkozások

Hujter Mihály: Prékopa András hozzászólása, dokumentumfilm, 2 perc, Cegléd, 2015.06.10.

https://drive.google.com/file/d/1Br9ZmrS_z1N-Vgy6VcZlkG2mlhMVwzYS/view?usp=sharing

Nyilas József: Dr. Háy László, *Közgazdasági Szemle*, XXII. évfolyam, 1975, pp. 298--300.